

УДК 378.018.43-054.62:004.9

<http://orcid.org/0000-0002-2410-925X>

<http://orcid.org/0000-0003-0345-6815>

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МОВИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА МЕДІАОСВІТИ

*Домніч С.П., канд. філос. наук,
Селіна І.Л. (Харків)*

Статтю присвячено проблемі дистанційного навчання іноземних студентів російської мови. Розглянуто вплив дистанційного навчання на сучасний розвиток медіаосвіти. У статті проведено аналіз розвитку дистанційного навчання у ХНУ імені В.Н. Каразіна у контексті медіаосвіти та представлено дистанційний курс для іноземних учнів початкового етапу навчання російської мови за напрямками і спеціальностями медико-біологічного профілю.

Ключові слова: дистанційна форма навчання, іноземні студенти, медіаосвіта, новітні інформаційні та комунікаційні технології, російська мова.

© Домніч С.П., Селіна І.Л., 2017

Домнич С.П., Селина И.Л. Дистанционное обучение иностранных студентов языку как перспективная форма медиаобразования. Статья посвящена проблеме дистанционного обучения иностранных студентов русскому языку. Рассмотрено влияние дистанционного обучения на современное развитие медиаобразования. В статье проведён анализ развития дистанционного обучения в ХНУ имени В.Н. Каразина в контексте медиаобразования и представлен дистанционный курс для иностранных учащихся начального этапа обучения русскому языку по направлениям и специальностям медико-биологического профиля.

Ключевые слова: дистанционная форма обучения, иностранные студенты, медиаобразование, новейшие информационные и коммуникационные технологии, русский язык.

Domnich S.P., Selina I.L. Foreign students' distance language training as a perspective form of media education. The article is devoted to the issue of distance training foreign students the Russian language.

It has been noted that at the beginning of the 21st century dynamic development of society is connected with deep world transformations, globalization of culture, expansion of multicultural ties, creation of multicultural communities. The latter has found reflection in the computer communication as modern society became informative, "multimedia" (M. Maklyuen) and "network" (M. Kastels) society facing with the informatization of social reality where all spheres of activity are related to information technologies.

The media reality is connected with the production and consumption of a media product. For the time being special attention is concentrated on the appearance of a new form of education – distance training with other traditional forms of education – full- and part-time teaching/learning both for Ukrainian and foreign students. Distance training is based on using modern information, "multimedia technologies" or "multimedia" (computer programs, Internet, e-mail, video, on-line conferences, etc.) as a result it can be considered in the context of "media education" the most perspective in the globalized world.

The influence of distance teaching/learning on the modern development of media education has been analyzed in the article. The analysis of distance training at V.N. Karazin Kharkiv National University has been carried out in the context of media education. The course of distance learning for foreign students at the initial stage of training the Russian language of a medicobiological profile has been presented.

Key words: distance training, foreign students, media education, new information and communication technologies, Russian language.

На початку ХХІ століття динамічний розвиток суспільства, пов'язаний із глибокими трансформаціями у світі, глобалізацією культури, розширенням мультикультурних зв'язків, створенням мультикультурних спільнот, знайшов відображення в комп'ютерній комунікації. Сучасне суспільство стало суспільством інформаційним, «мультимедійним» (М. Маклюен) і «мережевим» (М. Кастельс), у якому відбувається інформатизація соціальної реальності, де всі сфери життєдіяльності пов'язані з інформаційними та комунікаційними технологіями, що зумовили суттєві зміни і в організації навчального процесу у ВНЗ. Як відзначають відомі українські вчені, «новій парадигмі освіти належатиме провідна роль у творенні нової культури, культури освіченої людини. Освіта покликана підготувати людину до майбутніх суспільних та цивілізаційних трансформацій» [16: 72]. А ці трансформації, перш за все, пов'язані з інформаційною підготовкою особистості до успішного функціонування в сучасному суспільстві. Розвиток сучасних засобів комунікації сприяє трансформації соціокультурної реальності: з'явилася медіареальність, яка безпосередньо пов'язана із виробництвом і споживанням медіапродукту. Тому все частіше йде мова про інформаційні технології (ІТ) навчання, сутність яких полягає у створенні інформаційно-інтелектуального середовища, доступного для будь-якого учасника освітнього процесу [6; 7]. «Використання ІТ у навчанні іноземних мов – один із найважливіших мотивів переходу до нового етапу оновлення змісту освіти, що зумовлює відповідні зміни засобів навчання, форм і методів навчання» [9: 142]. З огляду на це слід зазначити, що в Україні поряд із традиційними формами навчання (денною та заочною) як українських, так й іноземних учнів, на початку ХХІ століття з'явилася нова форма навчання – дистанційна. Вона заснована на застосуванні сучасних інформаційних технологій (комп'ютерних програм, Інтернету, електронної пошти, відео-та on-line- конференцій і т.п.), які отримали назву «мультимедійні технології», або «мультимедіа», внаслідок чого дистанційну форму навчання можна розглядати в контексті «медіаосвіти», що стала найперспективнішою формою освіти в сучасному глобалізованому світі [4; 5; 6; 7]. Саме вищезазначене і зумовлює **актуальність дослідження**, що пропонується.

Мета статті – розглянути процес розвитку дистанційного навчання в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна і проаналізувати дистанційний курс «Російська мова для іноземних студентів. Науковий стиль мовлення. Медико-біологічний профіль», створений для іноземних учнів початкового етапу навчання російської мови за напрямками і спеціальностями медико-біологічного профілю (№ 222 «Медицина», № 091 «Біологія»), його теоретичні і практичні аспекти.

Аналіз останніх досліджень. Опис проблем дистанційного навчання як в Україні, так і в інших країнах СНД, пов'язаний із упровадженням електронних дистанційних курсів у навчальний процес у ВНЗ, представлено в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Вітчизняні педагогічні праці, в яких розкриваються питання теорії і практики дистанційного навчання, охоплюють широку тематику наукових досліджень: освіта та управління (В. Кремень, В. Луговий, С. Сисоєва та ін.); наукове забезпечення дистанційного навчання, проблеми та напрями досліджень цієї галузі (В. Биков, О. Довгялло, Ю. Дорошенко, М. Жалдак та ін.); організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти за кордоном та в Україні, підходи до їхньої реалізації (Г. Атанов, Р. Гуревич, П. Дмитренко, В. Олійник, Ю. Пасічник, О. Собаєва, П. Таланчук, М. Танась, В. Шейко, Б. Шуневич та ін.); психолого-педагогічні аспекти і технології створення дистанційного курсу (Г. Балл, В. Кухаренко, О. Рибалко, Н. Сиротинко, О. Сорока та ін.); перспективи дистанційного навчання у ВНЗ України та за кордоном (Г. Козлакова, К. Корсак, П. Стефаненко та ін.); моделювання і прогнозування його розвитку (В. Гондюл та ін.), контроль знань та їх оцінювання (І. Булах, В. Гондюл, О. Григорова, В. Дейнеко, О. Петрашук); дистанційне навчання іноземних мов (В. Жулкевська, Н. Муліна, В. Свиридюк, П. Сердюков, О. Сорока); розроблення і використання мультимедіа і комп'ютерів при викладанні іноземних мов (П. Асоянц, О. Гон, В. Дейнеко, В. Редько, П. Сердюков, Г. Чекаль та ін.); маркетинг дистанційного навчання (В. Олійник, П. Стефаненко) [20]. Проблематиці дистанційного навчання у сфері РМІ (російської мови як іноземної) присвятили свої роботи Е. Азімов, Ю. Аксьонов, О. Андрєєв, О. Анісімов, А. Богомолів, А. Гільмутдінов, Р. Ібрагімов, Є. Полат, О. Чеботарьова та ін. [13: 219]. Оскільки дистанційне

навчання базується на медіаграмотності («критичне бачення», «візуальна грамотність», «технологічна грамотність», «інформаційна грамотність», «комп'ютерна грамотність»), що є результатом медіаосвіти, яка вивчає медіа, експериментує, аналізує та створює медіапродукцію (медіатексти) [2: 33], то зазначимо також науковців, які займаються медіаосвітою: В. Бакіров, М. Ватковська, Н. Габор, С. Гончаренко, В. Іванов, Т. Іванова, А. Литвин, Г. Онкович, Б. Потятиник, Г. Почепцов, В. Синьов, М. Слюсаревський, Л. Стародубцева, А. Шабунова, А. Шевцов, І. Чемерис, А. Хуторський, О. Янишин та ін.

Виклад основного матеріалу. В Україні дистанційна форма навчання стала впроваджуватися з 2000 року. Дистанційна освіта в країні регулюється Концепцією розвитку дистанційної освіти [12] та Положенням про дистанційне навчання МОН України [17]. Дистанційне навчання створює реальну можливість освітнього середовища без кордонів, тим самим підвищуючи якість освіти, де домінантою в її інноваційних моделях виступає особистісна продуктивна діяльність іноземних учнів, яка організується за допомогою сучасних інформаційних технологій [6], що безпосередньо пов'язані з розвитком медіаосвіти в Україні. Саме це є атрибутом глобалізаційних перетворень, чинником конкурентоспроможності економіки, має нерозривний зв'язок із розвитком демократії в умовах інформаційного суспільства [11].

Медіаосвіта є частиною освітнього процесу, спрямованого на формування у суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [11]. Саме тому у вересні 2009 р. з метою створення в Україні першої експериментальної магістерської програми «Медіа-комунікації» в ХНУ імені В.Н. Каразіна на соціологічному факультеті була відкрита кафедра медіакомунікацій міждисциплінарного спрямування, яку очолила професор, доктор філософських наук Л.В. Стародубцева, праці та розробки якої є вагомим внеском у розвиток медіакомунікацій в Україні. А у 2013 р. видатними вченими, професорами

ХНУ імені В.Н. Каразіна, В.С. Бакіровим і Л.В. Стародубцевою була розроблена «Креативна модель медіаосвіти: експеримент Каразінського університету» [1; 20].

Як зазначено у Концепції, упровадження медіаосвіти в Україні [11], розроблення і прийняття якої є важливим складником модернізації освіти, сприятиме побудові в країні інформаційного суспільства, розвиткові економіки знань, становленню громадянського суспільства, а також виокремлено, що основні положення цієї Концепції відповідають завданням, сформульованим у Паризькій програмі-рекомендаціях із медіаосвіти ЮНЕСКО (від 22 червня 2007 р.), резолюції Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрової інформації (від 16 грудня 2008 р.), Феській декларації ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності (від 17 червня 2011 р.) та Паризькій декларації ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності у цифрову епоху (від 28 травня 2014 р.) [11].

Оскільки медіаосвіта в Україні є частиною всесвітнього освітнього процесу, що динамічно розвивається в глобалізованому світі, для нашого дослідження важливим є розгляд дистанційного навчання у ХНУ імені В.Н. Каразіна, а саме, навчання іноземних студентів російської мови.

Так, у ХНУ імені В.Н. Каразіна з 2009 р. на факультеті післядипломної освіти за безпосередньої підтримки факультету комп'ютерних наук стали проводитися короткотермінові курси для науково-педагогічних працівників ВНЗ «Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі» з метою підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у відповідній галузі. Зазначимо, що завдяки створенню кафедри медіакомунікацій в університеті було розроблено електронні підручники та запущено пілотний проект освіти за дистанційною формою навчання, тому з 2012 р. у ВНЗ здійснювалася системна робота із підвищення кваліфікації викладачів на курсах «Технології дистанційної освіти у вищій школі», що були організовані Центром електронного навчання ХНУ імені В.Н. Каразіна [18] та Центром післядипломної освіти. «Наприкінці квітня 2013 р. Міністерство освіти і науки України затвердило положення про дистанційне навчання», як стверджує один із провідних вчених ХНУ імені В.Н. Каразіна В.Г. Левчук, «у 2013/2014 навчальному році на трьох факультетах (біологічному, історичному, механіко-

математичному) дистанційні курси використовувалися у викладанні студентам денної форми навчання» [14: 122] (переклад наш – С.Д., І.С.), а у січні 2015 р. для реалізації освітніх програм довузівської, вищої і післядипломної освіти та упровадження сучасних технологій навчання було відкрито Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання [8], що був створений для зручності слухачів і викладачів, які хочуть отримувати знання максимально оперативно з використанням дистанційних технологій. Усі розроблені електронні курси Інституту зібрані у поширену систему управління навчанням Moodle [7; 18]. Структура електронного дистанційного курсу передбачає наявність таких обов'язкових елементів, які були визначені «Вимогами до структури дистанційного курсу», що затверджені рішенням Координаційної ради з питань електронного (дистанційного) навчання в ХНУ імені В.Н. Каразіна [3]:

- загальна інформація з дисципліни, що вивчається;
- набір рекомендацій для студентів щодо послідовності та термінів вивчення матеріалів як усієї дисципліни в цілому, так і її окремих елементів;
- загальні рекомендації щодо порядку виконання різних видів навчальної, практичної і самостійної роботи студента;
- загальні критерії оцінювання знань, умінь і навичок, які повинен отримати студент у процесі навчання, та система оцінювання знань, умінь і навичок студента;
- змістовний навчальний і навчально-методичний матеріал, що побудований за кредитно-модульним принципом;
- методичні вказівки з організації самостійної роботи студента щодо засвоєння матеріалу, що вивчається, та виконання всіх видів навчальної роботи;
- форми та терміни інтерактивної взаємодії студентів і викладача протягом семестру;
- набір завдань і тестів для перевірки та контролю знань, умінь і навичок студентів у процесі вивчення дисципліни (проміжний контроль);
- зразки правильних відповідей до всіх завдань із перевірки знань студента;
- веб-ресурси та програмне забезпечення, які необхідні для виконання практичних видів навчальної роботи;
- система інтерактивного спілкування студентів між собою.

Викладачами Центру міжнародної освіти (ЦМО) ХНУ імені В.Н. Каразіна, що пройшли навчання на курсах «Технології дистанційної освіти у вищій школі», були створені і продовжують створюватися дистанційні курси для іноземних учнів початкового і основного (поглибленого) етапів навчання мови за різними напрямками і спеціальностями (медико-біологічного, економічного, інженерного, гуманітарного та ін. профілів навчання), оскільки «новітні умови навчання російської мови іноземних студентів потребують реалізації технологій дистанційного навчання» [13: 226] (переклад наш – С.Д., І.С.).

Одним із таких курсів є дистанційний курс «Російська мова для іноземних студентів. Науковий стиль мовлення. Медико-біологічний профіль» (автори: Задорожня Л.В, Селіна І.Л., Хотяїнцева І.В.) [7; 18].

Цей курс призначено для іноземних слухачів підготовчих факультетів, які навчаються у групах медико-біологічного профілю та освоїли вступний курс із наукового стилю мовлення. Мета цього курсу – підготовка іноземних студентів до вивчення спеціальних предметів на першому курсі університету (слухання лекцій, виступи на семінарах і практичних заняттях, участь у дискусіях, читання спеціальної медичної літератури, написання курсових робіт). Завдання курсу: формування вмінь комунікації у навчально-професійній сфері спілкування (теми: «Метали і неметали», «Класифікація і властивості речовин», «Розмноження», «Функції крові», «Внутрішнє середовище організму», «Вчення про кістки», «Обмін речовин», «Вітаміни» та ін.) [7].

Представлений дистанційний курс увійшов до поширеної системи управління навчанням Moodle (безкоштовна платформа електронного навчання) і побудований за певним сценарієм. Курс складається з трьох модулів, що включають 32 уроки (16 тем по 2 уроки до кожної теми), до яких розроблено 32 завдання, 16 поточних контролів (у вигляді контрольних робіт), створено 3 тести (кожний модуль закінчується тестом), а також підготовлено заліковий підсумковий тест. Після закінчення курсу під час сесії проводиться іспит, на якому слухачі курсу мають бути присутніми особисто [7].

Методичне забезпечення, текстовий матеріал, практичні завдання, питання для контролю знань (у тому числі залікове завдання) учень отримує зі сторінок сайту відповідно до структури курсу і методичних рекомендацій до його окремих елементів.

Текстовий матеріал вивчається учнями самостійно.

Для виконання практичних завдань і залікової роботи учню відводиться до 7 днів (відлік часу починається із дня отримання завдання). Коли завдання будуть виконані, учень повинен вислати їх на перевірку викладачеві.

На перевірку виконаної роботи учня викладачеві відводиться до 5 днів (відлік часу починається з останнього дня отримання завдання викладачем; час здачі практичних завдань та їхня перевірка заздалегідь регламентовані календарним планом курсу), після чого учень отримує відповідь з оцінкою та коментарями викладача до виконаної ним роботи.

Курс містить систему оцінювання знань, умінь і навичок іноземних студентів підготовчого факультету.

Для з'ясування поточних питань за матеріалами уроку і практичних завдань у курсі передбачено постійно діючий форум. У кінці курсу проводиться on-line- консультація з викладачем у режимі «Чат» або «Відеоконференція» з підготовки до заліку. Для учнів, які бажають підвищити свою оцінку, наприкінці курсу буде відкритий доступ до індивідуальних завдань, які потрібно буде переслати на перевірку викладачеві [7].

Цей дистанційний курс забезпечений літературою (основною та додатковою) і медичним словником із перекладами слів англійською, китайською та арабською мовами. Кожна тема містить наочний матеріал, презентацію, завдання, контрольну роботу та додаткові вправи.

Висновки. Таким чином, незважаючи на те, що на початку XXI ст. дистанційне навчання іноземних учнів російської мови в Україні має труднощі, що пов'язані з розробкою навчальних електронних програм, із недостатньою оснащеністю аудиторного фонду аудіо-, відеоматеріалами, воно є перспективною формою медіаосвіти, оскільки тут «формується супертекст і метамова, вперше в історії об'єднуючи в одній і тій же системі письмові, усні й аудіовізуальні способи людської комунікації» [15: 291] (переклад наш – С.Д., І.С.).

Розширення мультикультурних зв'язків сприяє розвитку дистанційної освіти іноземних студентів за допомогою «мультимедійних технологій», або «мультимедіа» у ХНУ імені В.Н. Каразіна, де відбувається процес

навчання й вивчення не тільки мови, а й медіакультури, що виступає «системою рівнів розвитку особистості, здатної читати, аналізувати, оцінювати медіатекст, займатися медіаторчістю, засвоювати нові знання за допомогою медіа тощо» [10: 31] (переклад наш – С.Д., І.С.) мовою, що вивчається. Отже, дистанційне навчання іноземних студентів російської мови є об'єктивним, економічним, надійним та валідним засобом медіаосвіти у Центрі міжнародної освіти ХНУ імені В.Н. Каразіна. Все вищезазначене свідчить, що дистанційне навчання іноземних студентів російської мови є перспективною формою медіаосвіти у найближчі десятиріччя.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у вивченні та впровадженні медійних дистанційних форм навчання та створенні нових дистанційних курсів із російської/української мов, які можуть бути застосовані у практичній роботі викладачів і студентів у детальній їх розробці для поглибленого етапу навчання іноземних студентів за різними напрямками і спеціальностями на рівнях володіння мовою (РМІ/УМІ) професійного спрямування, яку опановують у ВНЗ України іноземні студенти під час навчання. Саме це, на наш погляд, підніме значущість медіаосвіти в Україні у період глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакіров В.С. Креативна модель медіаосвіти : експеримент Каразінського університету / В.С. Бакіров, Л.В. Стародубцева // Педагогіка і психологія [Текст] : наук.-теор. та інформ. журнал АПН України. – Київ : Державне видавництво «Педагогічна преса», 2013. – № 2. – С. 29–38.
2. Беляк О. Особливості розвитку медіаосвіти в Україні / О. Беляк // Гірська школа Українських Карпат [Журнал] : наук.-метод. журнал. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац.ун-ту ім. В. Стефаника, 2013. – № 8–9. – С. 31–33.
3. Вимоги до структури дистанційного курсу, затверджені рішенням Координаційної ради з питань електронного (дистанційного) навчання Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від 08.10.2013 р. Протокол № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dist.karazin.ua/moodle/course> – Назва з екрану.
4. Домнич С.П. Социокультурная коммуникация и информационные технологии обучения иностранцев в Украине / С.П. Домнич // Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку країни : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 25-26 січ. 2014 р.). – Т. II. – Чернівці : БЕФ, 2014. – С. 137–140.

5. Домнич С.П. Социокультурная коммуникация в контексте информационного общества и международного образования в Украине / С.П. Домнич // Гілея : наук. вісник : зб. наук. праць / гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : Гілея, 2014. – Вип. 81 (№ 2). – С. 278–283.
6. Домніч С.П. Соціокультурна комунікація : філософсько-антропологічний аналіз мовленнєвих практик у міжкультурній взаємодії [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури» / С.П. Домніч. – Харків, 2015. – 20 с.
7. Домнич С.П. Дистанционное обучение иностранных учащихся в Украине в контексте медиаобразования / С.П. Домнич, И.Л. Селина // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : тези ХХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2–3 черв. 2016 р.). – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. – С. 54–57.
8. Институт последипломного образования и заочного (дистанционного) обучения [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.univer.kharkov.ua/ru/structure/edu_centers/graduate_distance_inst – Назва з екрану.
9. Карташова Л.А. Проблемы інформаційно-технологічного забезпечення сучасного викладача / Л.А. Карташова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : тези XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2–4 черв. 2011 року). – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – С. 141–143.
10. Кириллова К.Б. Медиакультура : от модерна к постмодерну / К.Б. Кириллова. – [2-е изд.]. – М. : Академ. проект, 2006. – 448 с.
11. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.mediasapiens.ua/> – Назва з екрану.
12. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. – Затверджено Постановою МОН України 20 грудня 2000 р. – К. : НТУ «КПІ», 2000. – 12 с. – (Нормативні правові документи).
13. Кушнир И.Н. Дистанционное обучение в системе преподавания РКИ / И.Н. Кушнир, И.В. Петров // Преподавание русского языка иностранным студентам теория и практика, традиции и инновации : монография / [под ред. Н.И. Ушаковой]. – Х. : ХНУ им. В.Н. Каразина, 2014. – С. 219–235.
14. Левчук В.Г. Развитие дистанционного обучения в ХНУ имени В.Н. Каразина в контексте Положения о дистанционном обучении Министерства образования и науки Украины / В.Г. Левчук // Проблеми сучасної освіти : зб. наук.-метод. праць : у 2-х част. : Ч. 2. : уклад. Ю.В. Холін, Т.О. Маркова. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. – Вип. 5. – С. 122–126.

15. Назарчук А.В. Теория коммуникации в современной философии / А.В. Назарчук. – М. : Прогресс-Традиция, 2009. – 320 с.
16. Панченко Л. Освіта та виховання молоді як цінності в трансформаційному суспільстві / Л. Панченко // Філософські засади трансформації вищої освіти в Україні на початку ХХІ ст. : монографія / [В. Андрущенко, Л. Горбунова, Л. Зязюн та ін.]. – К. : Пед. думка, 2007. – С. 68–80.
17. Про затвердження Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] // Наказ МОН України від 25.04.13 № 466 (Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015) – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> – Назва з екрану.
18. Центр електронного обучения ХНУ имени В.Н. Каразина [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dist.karazin.ua/> – Назва з екрану.
19. Шуневич Б.І. Дистанційне навчання в системі вищої школи Європи та Північної Америки : монографія / Б.І. Шуневич. – К. : Видавн.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2005. – 365 с.
20. Media education 2013 new color бакиров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewibi_TJ-ejSAhWkYpoKHbEdDSEQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.slideshare.net%2FNatali_Kramarenko%2Fmedia-education-2013-new-color&usq=AFQjCNFtve67TO-9OBZcw_ZA4QD7fUXLCg&sig2=55hKEI-uet5vbtuBQcvQBQ – Назва з екрану.

REFERENCES

- Bakirov, V.S. and Starodubtseva, L.V. (2013). Kreatyvna model mediaosvity: eksperyment Karazinskoho universytetu [The creative media education model, experiment VN Karazin Kharkiv National University]. *Pedahohika i psykholohiia [Tekst]: nauk.-teoret. ta informats. zhurnal Akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy – Pedagogy and Psychology [Text]: nauk.-teoret. and information. Journal of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*. Kyiv: Derzhavne vydavnytstvo “Pedahohichna pressa”, 2, pp. 29–38 [in Ukrainian].
- Bieliak, O. (2013). Osoblyvosti rozvytku mediaosvity v Ukraini [The development of media education in Ukraine]. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat [Zhurnal]: nauk.-metod. Zhurnal [Mountain School Ukrainian Carpathians [Journal] nauk. method. magazine]*. Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarp. nats.un-tu im. V. Stefanyka, 8–9, pp. 31–33 [in Ukrainian].
- Vymohy do struktury dystantsiinoho kursu, zatverdzeni rishenniam Koordynatsiinoi rady z pytan elektronnoho (dystantsiinoho) navchannia Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina vid

- 08.10.2013 r. Protokol № 2 [*Requirements of the Remote course approved by the Coordinating Council for electronic (remote) training Kharkov National University V.N. Karazin on 08/10/2013. The protocol number 2*]. (n.d.). *dist.karazin.ua/moodle/course/* Available at: <http://dist.karazin.ua/moodle/course> [in Ukrainian].
- Domnich, S.P. (2014). Sotsyokulturnaia kommunykatsiya y ynformatsyonnye tekhnolohyy obucheniya ynostrantsev v Ukrayne [Sotsyokulturnaya Kommunikatsii and Information Technologies of teaching foreigners in Ukraine]. In: *IX Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia "Problemy ta perspektyvy sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krainy" – [The Nine International scientific conference "Problems and prospects of socio-economic development"]*. Chernivtsi: BEF, 2, pp. 137–140 [in Ukrainian].
- Domnich, S.P. (2014). Sotsyokulturnaia kommunykatsiya v kontekste ynformatsyonnoho obshchestva y mezhdunarodnoho obrazovaniya v Ukrayne [Sotsyokulturnaia kommunykatsiya v kontekste ynformatsyonnoho obshchestva y mezhdunarodnoho obrazovaniya v Ukrayne]. *Hileia: naukovyi visnyk: zbirnyk naukovykh prats – [Gilea: Research Journal: Collected Works]*. V.M. Vashkevych (Ed.). Kyiv: Hileia, 81(82), pp. 278–283 [in Ukrainian].
- Domnich, S.P. (2015). Sotsiokulturna komunikatsiya: filosofsko-antropologichniy analiz movlennevih praktik u mizhkulturniy vzaemodiyi [Sociocultural Communication: Philosophical and Anthropological Analysis of Speech Practices in Intercultural Interaction]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University [in Ukrainian].
- Domnich, S.P. and Selina, I.L. (2016). Distantcionnoe obuchenie inostrannyh uchashchihsya v Ukraine v kontekste mediaobrazovaniya [Distance learning of foreign students in Ukraine in the context of media education]. In: *XX Mizhnarodna naukovo-praktichna konferentsiya "Vikladannya mov u vishchih navchalnih zakladah osviti na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazki" – [The Twentieth International scientific conference "The teaching of languages in higher educational institutions today. Intersubject links"]*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, pp. 54–57 [in Ukrainian].
- Institut poslediplomnogo obrazovaniya i zaochnogo (distantcionnogo) obucheniya [Institute of Postgraduate Education and Distance Learning]. www.univer.kharkov.ua/ru/structure/edu_centers/graduate_distance_inst, [online] Available at: http://www.univer.kharkov.ua/ru/structure/edu_centers/graduate_distance_inst [in Ukrainian].
- Kartashova, L.A. (2011). Problemi informatsiyno-tehnologichnogo zabezpechennya suchasnogo vikladacha [Problems of information

- technology provision of modern teacher]. In: *XV Mizhnarodna naukovo-praktichna konferentsiya "Vikladannya mov u vishchih navchalnih zakladah osviti na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazki"* – [The Fifteenth International scientific conference "The teaching of languages in higher educational institutions today. Intersubject links"]. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, pp. 141–143 [in Ukrainian].
- Kirillova, K.B. (2006). *Mediakultura: ot moderna k postmodernu* [Media culture: from modern to postmodern] (2nd ed., rev.). Moscow: Akademicheskii proekt [in Russian].
- Kontseptsiya vprovadzhennya mediaosviti v Ukrayini [Concept introduction of media education in Ukraine]. *osvita.mediasapiens.ua/*, [online] Available at: <http://osvita.mediasapiens.ua/> [in Ukrainian].
- Kontseptsiya rozvitku distantsiynoyi osviti v Ukrayini. – Zatverdzheno Postanovoyu MON Ukrayini 20 grudnya 2000 roku [The concept of distance education in Ukraine. – Approved Resolution MES of Ukraine on 20 December 2000]. (2000, December 20). Kyiv: NTU "KPI" [in Ukrainian].
- Kushnir, I.N. and Petrov, I.V. (2014). Distantionnoe obuchenie v sisteme prepodavaniya RKI [Distance learning in the system of teaching Russian as a foreign language]. *Prepodavanie russkogo yazyka inostrannym studentam teoriya i praktika, traditsii i innovatsii* [Teaching Russian to foreign students theory and practice, traditions and innovations]. N.I. Ushakova (Ed.). Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, pp. 219-235 [in Ukrainian].
- Levchuk, V.G. (2014). Razvitie distantsionnogo obucheniya v HNU imeni V.N. Karazina v kontekste Polozheniya o distantsionnom obuchenii Ministerstva obrazovaniya i nauki Ukrainy [Development of distance learning in KhNU named after V.N. Karazin in the context of the Regulation on Distance Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine]. Y. Choline (Eds.), *Problemy suchasnoyi osviti – [Problems of modern education]*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 5, pp. 122-126 [in Ukrainian].
- Media education 2013 new color bakirov. (2013). [Media education 2013 new color bakirov], [online]. www.google.com.ua/rl?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwibi_TJJejSAhWkYpoKHbEdDSEQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.slideshare.net%2FNatali_Kramarenko%2Fmedia-education-2013-new-color&usg=AFQjCNFtve67TO-9OBZcw_ZA4QD7fUXLCg&sig2=55hKEI-uet5vbtuBQcvQBQ. Available at: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwibi_TJJejSAhWkYpoKHbEdDSEQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.slideshare.net%2FNatali_Kramarenko%2Fmedia-education-2013-new-color&usg=AFQjCNFtve67TO-9OBZcw_ZA4QD7fUXLCg&sig2=55hKEI-uet5vbtuBQcvQBQ [in Ukrainian].

- Nazarchuk, A.V. (2009). *Teoriya komunikatsii v sovremennoy filosofii [Theory of Communication in Modern Philosophy]*. Moscow: Progress-Traditsiya [in Russian].
- Panchenko, L. (2007). Osvita ta vihovannya molodi yak tsinnosti v transformatsiynomu suspilstvi [Education and youth education as a value in transformational society]. *Filosofski zasadi transformatsiyi vishchoyi osviti v Ukrayini na pochatku XXI st. [Philosophical Foundations transformation of higher education in Ukraine at the beginning of the XXI century]*. Kyiv: Pedagogichna dumka, pp. 68-80 [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennya Polozhennya pro distantsiyne navchannya [On approval of the Distance Learning]. *Nakaz MON Ukrayini vid 25.04.13 № 466 (Iz zminami, vnesenimi zgidno z Nakazami Ministerstva osviti i nauki № 660 vid 01.06.2013, № 761 vid 14.07.2015) [Order of Ukraine from 25.04.13 № 466 (amended according to the Ministry of Education and Science of 01.06.2013 number 660, number 761 of 07/14/2015)]*. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*, [online]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> [in Ukrainian].
- Tsentr elektronnoho obucheniya HNU imeni V.N. Karazina [Center for e-learning KhNU named after V.N. Karazin]. *Dist.karazin.ua*, [online]. Available at: <http://dist.karazin.ua/> [in Ukrainian].
- Shunevich, B.I. (2005). *Distantsiyne navchannya v sistemi vishchoyi shkoli Evropi ta Pivnichnoyi Ameriki [Distance learning in higher schools of Europe and North America]*. Kyiv: Vidavn.-poligraf. tsentr «Kyiv. universitet» [in Ukrainian].